

[Forside \(/\)](#) / [Klima \(/klima/\)](#) /

[Klimavirkemidler i økologisk griseproduktion \(/klima/klimavirkemidler-i-oekologisk-griseproduktion/\)](#)

Udgivet 01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk griseproduktion

Optimeret fodring og bedre gødningshåndtering er nogle af de muligheder, du har for at sænke klimaeffekten fra din økologiske bedrift.

Af Erik Fog

Find information om de enkelte virkemidler, der kan begrænse klimabelastningen af økologisk griseproduktion i oversigten herunder.

Optimeret fodring af udegående grise

Klimaaftrykket fra foder udgør den største klimabelastning i griseproduktioner totalt set for både indkøbt foder og selvdyrket foder. I produktioner med udegående grise er der to centrale indsatser, som kan reducere bedriftens klimaaftryk fra foderforbrug. Det gælder for alle dyregrupper, der er på fold.

Øget fouragering

Drægtige søer og store slagtegrise kan hente en stor del af deres energi- og proteinbehov direkte på folden, hvis fourageringen optimeres. Dermed reduceres behovet for tildelt kraftfoder, og bedriftens foderimport reduceres. Hvis grisene tilbydes arealer med f.eks. jordskokker, kløvergræs og lucerne kan det opfylde ca. 50 % af deres ernæringsmæssige behov. For at sikre et højt indtag fra folden, skal kraftfoderet tildeles restriktivt, og afgræsningen skal helst ske ved stribeafgræsning. Ved at flytte grisene regelmæssigt, reduceres risikoen for lokale hotspots, hvor der er en stor udvaskning fra grisenes gødning. Dette kan yderligere understøttes ved at tænke efterafgrøder ind i sædskiftet.

Reduceret foderspild

Reduceret foderspild mindsker ressourcespild og sikrer, at mest muligt af det indkøbte foder bliver omsat til vækst. Reduceret foderspild betyder derfor, at der skal produceres og transporteres mindre foder pr. kg grisekød.

Samlet kan virkemidlet bidrage til lavere CO₂-udledning pr. produceret slagtesvin og totalt for bedriftens samlede klimaaftryk. Kombineres disse indsatser, opnås både en økonomisk gevinst og en klimaeffekt.

Følgende tiltag kan bidrage til en optimeret fodringsstrategi:

- Installér foderautomater og krybber, der er justeret til grisens alder og størrelse for at undgå spild.
- Anvend sensor- eller fasefodring, så mængden af foder tilpasses dyrets behov.
- Tilbyd halm, rodematerialer eller aktivitetsfoder for at stimulere fourageringsadfærd.
- Optimer fodringsrutiner, så der tildeles små, hyppige portioner foder frem for store mængder ad gangen.
- Vedligehold foderanlæg og foretag løbende justeringer for at sikre korrekt dosering.

En optimeret fodringsstrategi, der kombinerer fouragering og reduktion af foderspild, er et praktisk, økonomisk fordelagtigt og klimavenligt virkemiddel, som kan implementeres i de fleste griseproduktioner med dyr på fold.

Reduceret emission: Reduceret udledning af CO₂ækv. fra samlet aftryk af foderproduktion.

Kan beregnes i ESGreen Tool: Indirekte som reduceret total fodermængde.

Bæredygtighed	Score 0-3
Klima	2
Vand og luft	0
Biodiversitet	1
Jordfrugtbarhed	0

Husdyrsundhed	1
Energiforbrug	0
Ressourceforbrug	1
Sociale forhold	0
Ledelse	0
Økonomisk robusthed	2
Kræver nye investeringer	0

Skemaet viser, hvor meget klimavirkemidlet er vurderet til også at påvirke andre bæredygtighedsparametre. 0 betyder ingen eller negativ effekt, mens 1 til 3 er stigende positiv effekt. Ift. ledelse angiver scoren, hvor meget ekstra ledelse, der er behov for, ift. økonomisk robusthed angiver scoren, i hvor høj grad klimatiltaget vil bidrage positivt til driftsøkonomien, og ift. nye investeringer angiver scoren, hvor store investeringer, der bliver behov for, for at implementere virkemidlet i praksis.

Klimaoptimeret foder

Klimaafttrykket fra indkøbt foder er ofte en stor post i bedriftens samlede klimaafttryk, men importeret foder regnes ikke med i bedriftens direkte klimaafttryk, og tæller derfor kun med som en indirekte klimaeffekt. De fleste bedrifter med enmavede dyr (gris og fjerkræ) indkøber færdigblandet foder fra foderproducenter som Vestjyllands Andel, Danish Agro og DLG. Da import af foder kan dække over op til 60 % af bedriftens samlede klimaafttryk, kan det have stor værdi at få beregnet klimaafttrykket på den konkrete foderrecept hos foderproducenterne og derfra optimere klimaafttrykket fra foderet.

Det er en udfordring, at det i dag ikke er muligt at beregne klimaafttrykket fra økologiske foderblandinger, da data på økologiske afgrøder ikke er tilgængelige i tilstrækkelig grad endnu i de brugte og anerkendte databaser. En mulighed er at tage udgangspunkt i lignende konventionelle afgrøder og blandinger og optimere ud fra det. Det vil give bedriften en mulighed for at tage hensyn til foderblandingernes klimaafttryk, da forskellen mellem blandinger forventeligt er nogenlunde på samme niveau, hvis der sammenlignes mellem flere konventionelle blandinger. Dette kan gøres i et samarbejde mellem landmand og leverandør.

Der findes en hjemmeside hvor det er muligt at beregne foderblandinger og dermed afprøve forskellige sammensætninger, der lever op til de ernæringsmæssige behov, og samtidig har et lavere klimaafttryk.

Det skal selvfølgelig her også tages i betragtning, hvad prisen er på en klimaoptimeret fuldfoderblanding. Den kan beregnes via [Blandingsberegner \(klimafoderdatabase.dk\)](https://www.klimafoderdatabase.dk/Blandingsberegner/) (<https://www.klimafoderdatabase.dk/Blandingsberegner/>)(Bemærk at beregneren er udviklet til konventionel fodring og indeholder produkter, der ikke må bruges i økologisk foder).

Fodermidler med et højt klimaafttryk er især sojaprodukter og palmeolie, hvorimod lokalt producerede afgrøder som hestebønner, ærter og raps har et lavt klimaafttryk.

I stedet for at optimere på den indkøbte receptblanding, er det en mulighed, at bedriftens sædskifte kan optimeres ift. de nødvendige fodermidler, så selvforsyningsgraden ift. proteinbehovet øges, og behovet for indkøb af protein, f.eks. i form af sojaprodukter, reduceres. Dette skal selvfølgelig tilpasses mulighederne i sædskiftet ift. anden produktion, f.eks. korn til foder.

Reduceret emission: Samlet klimaafttryk i CO₂ ækv. fra det enkelte fodermiddels klimaafttryk og effekt på Land Use Change (LUC).

Kan beregnes i ESGreen Tool: Ja.

Bæredygtighed	Score 0-3
Klima	2
Vand og luft	0
Biodiversitet	1
Jordfrugtbarhed	0
Husdyrsundhed	1

Energiforbrug	0
Ressourceforbrug	0
Sociale forhold	0
Ledelse	0
Økonomisk robusthed	1
Kræver nye investeringer	0

Skemaet viser, hvor meget klimavirkemidlet er vurderet til også at påvirke andre bæredygtighedsparametre. 0 betyder ingen eller negativ effekt, mens 1 til 3 er stigende positiv effekt. Ift. ledelse angiver scoren, hvor meget ekstra ledelse, der er behov for, ift. økonomisk robusthed angiver scoren, i hvor høj grad klimatiltaget vil bidrage positivt til driftsøkonomien, og ift. nye investeringer angiver scoren, hvor store investeringer, der bliver behov for, for at implementere virkemidlet i praksis.

Gødningshåndtering i stalde

Når husdyrgødningen er afsat i stalden, vil der ske en fordampning af ammoniak og drivhusgasser. Med forskellige tiltag kan disse udledninger begrænses. Ammoniak er ikke i sig selv en klimagas men vil indirekte udvikle lattergas i miljøet.

Hurtig udmugning

I kvægstalde kan faste gulve med skrabere og drænkanaler til øjleaffløb sikre, at gødningen hurtigt kommer ud af stalden, og i stalde med spaltegulv kan hyppig tømning af gyllekanaler tilsvarende fjerne gyllen fra stalden, hvor der ofte er varmere end udenfor og derfor øget dannelse af metan i gyllen.

I gødningslageret uden for stalden kan der fortsat dannes metan og lattergas, og det er derfor bedst at få gyllen hurtigt videre til et biogasanlæg, hvor metanen kan blive til vedvarende energi.

Køling

Ved at sænke temperaturen i gyllen hæmmes dannelsen af metan. Den metode er mest relevant i grisestalde med relativt høj temperatur i forhold til omgivelserne. Samtidig vil det være mest økonomisk rentabelt, hvis varmen ved hjælp af en varmepumpe kan udnyttes til opvarmning og derved fortrænge brændstoffer.

Udsugning af ammoniakdampe

I nogle systemer foregår udsugning fra stalden fra gyllekanalerne. Derved fjernes ammoniakdampe fra staldluften, og ammoniakken bliver efterfølgende fældet i et skrubberanlæg, hvor ventilationsluften passerer en væskestrøm med syrer, der fælder ammoniakken. For økologiske producenter gælder, at der skal anvendes syrer, der må bruges i økologisk produktion. Metandampe vil typisk ikke blive fanget ved denne teknik.

Bioforsuring af gylle

Når gyllen gøres surere (pH under 5,5), stopper ammoniakfordampningen, og dannelsen af metan hæmmes. I nogle forsuringsanlæg tilsættes syre til gyllekanalerne i stalde. Der anvendes normalt svovlsyre; men det er ikke tilladt i økologiske stalde. I stedet kan tilsættes sukkerstoffer, som naturlige mælkesyrebakterier omsætter til organisk syre. Bioforsuring øger gyllens værdi til biogas; men der er endnu ikke bioforsuringsanlæg tilgængelige på markedet.

Reduceret emission: Lattergas fra ammoniak og metan fra gyllekanaler.

Kan beregnes i ESGreen Tool: Hyppig udmugning kan beregnes i ESGreenTool. Ikke de andre tiltag.

Bæredygtighed	Score 0-3
Klima	3
Vand og luft	3
Biodiversitet	1
Jordfrugtbarhed	0
Husdyrsundhed	2

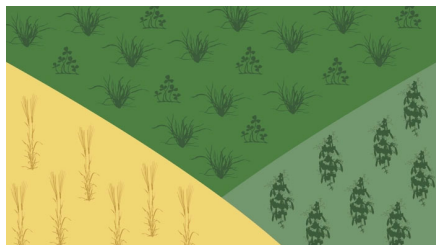
Energiforbrug	1
Ressourceforbrug	0
Sociale forhold	0
Ledelse	0
Økonomisk robusthed	0
Kræver nye investeringer	3

Skemaet viser, hvor meget klimavirkemidlet er vurderet til også at påvirke andre bæredygtighedsparametre. 0 betyder ingen eller negativ effekt, mens 1 til 3 er stigende positiv effekt. Ift. ledelse angiver scoren, hvor meget ekstra ledelse, der er behov for, ift. økonomisk robusthed angiver scoren, i hvor høj grad klimatiltaget vil bidrage positivt til driftsøkonomien, og ift. nye investeringer angiver scoren, hvor store investeringer, der bliver behov for, for at implementere virkemidlet i praksis.

Læs mere:

- [Virkemidler til bæredygtig udvikling i kvægstalden \(landbrugsinfo.dk\)](https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/4/9/9/esg_virkemiddelkatalog_kvagstalden.pdf) (https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/4/9/9/esg_virkemiddelkatalog_kvagstalden.pdf) (Bemærk, at denne rapport også indeholder virkemidler, der ikke må anvendes i økologisk jordbrug)
- [Virkemidler til bæredygtig udvikling i grisestalden \(landbrugsinfo.dk\)](https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/e/8/c/esg_virkemiddelkatalog_grisestalden.pdf) (https://www.landbrugsinfo.dk/-/media/landbrugsinfo/public/e/8/c/esg_virkemiddelkatalog_grisestalden.pdf) (Bemærk, at denne rapport også indeholder virkemidler, der ikke må anvendes i økologisk jordbrug)

Læs om andre klimavirkemidler indenfor planteavl

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til afgrødevalg og - dyrkning

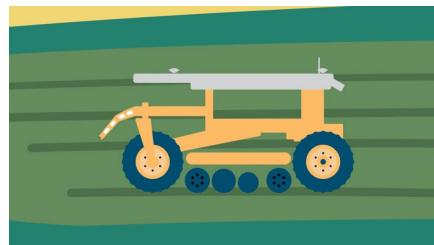
Afgrøder med stort kvælstofoptag og efterafgrøder i sædskiftet er...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til gødskning

Klimaoptimeret gødskning ved f.eks. nedfældning eller anvendelse af plantebaseret...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til maskinarbejde

Reduceret dieselforbrug og pløjefri dyrkning er nogle af de muligheder, du har for at...

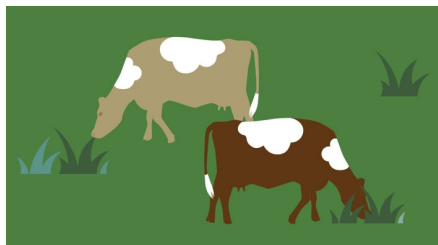

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til ekstensivering

Hæv vandstanden på organojorde og etabler bræmmer langs vandløb og...

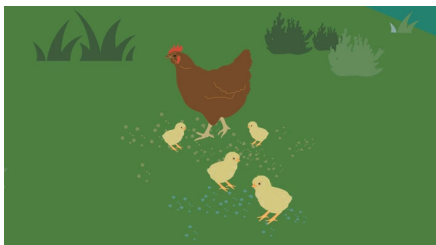
Læs om klimavirkemidler inden for andre produktionsgrene

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk kvæghold

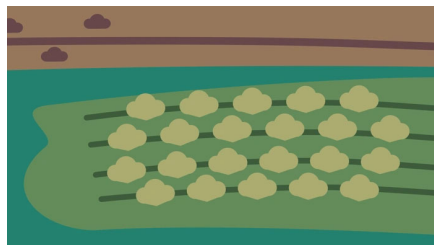
Hyppig gylleudslusning og optimeret grovfoderproduktion er nogle af de muligheder, du...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk fjerkræ- og ægproduktion

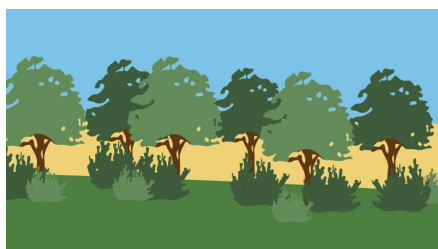
Bedre gødningshåndtering, varmeveksler og fokus på at undgå proteinoverskud er...

01.09.2025

Klimavirkemidler i økologisk grøntsagsproduktion

Bedre gødning og dyrkningsmedie, energieffektivitet og fokus p...

01.09.2025

Klimavirkemidler i øvrige dyrkningssystemer i økologisk produktion

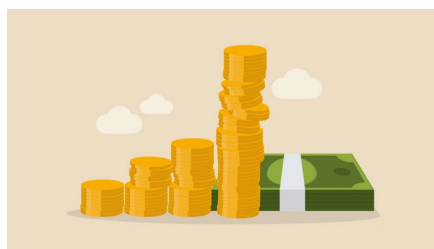
Skovlandbrug og paludikultur kan med fordel etableres på den økologiske bedrift for at...

01.09.2025

Klimavirkemidler på den økologiske bedrift relateret til bygninger

Optimer og reducer strømforbruget i dine bygninger for at sænke din...

01.09.2025

Økonomi i klimatiltag på din økologiske bedrift

Når du som landmand overvejer virkemidler til reduktion af bedriftens...

Økologiens virkemiddelkatalog

Økologiens virkemiddelkatalog

Få overblik over de klimavirkemidler, der er relevante for din økologiske...

Finansieret af
Den Europæiske Union
NextGenerationEU

Læs om andre virkemidler, som kan sænke klimabelastningen af din økologiske produktion

05.12.2025

Aftale om ny kvælstofregulering: Sådan vil den påvirke økologiske landmænd

Med den nye kvælstofregulering skal økologiske landbrugere...

10.11.2025

Arbejdsmiljø: Sådan sikrer du sunde og attraktive arbejdspladser på din økologiske grisebedrift

Nøglen til glade og stabile medarbejdere er et godt og sikkert arbejdsmiljø.

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til ekstensivering

Hæv vandstanden på organojorde og etabler bræmmer langs vandløb og...

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til gødskning

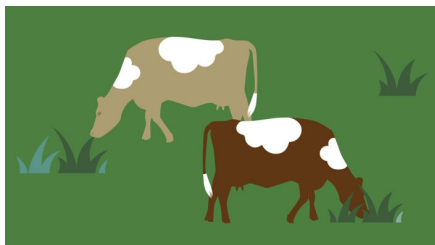
Klimaoptimeret gødskning ved f.eks. nedfældning eller anvendelse af plantebaseret...

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til maskinarbejde

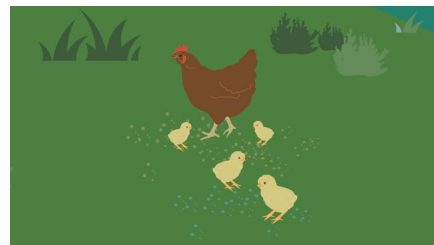
Reduceret dieselforbrug og pløjefri dyrkning er nogle af de muligheder, du har for at...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk kvæghold

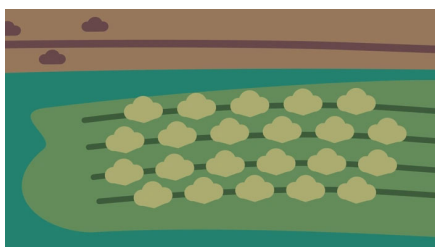
Hyppig gylleudslusning og optimeret grovfoderproduktion er nogle af de muligheder, so...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk fjerkræ- og ægproduktion

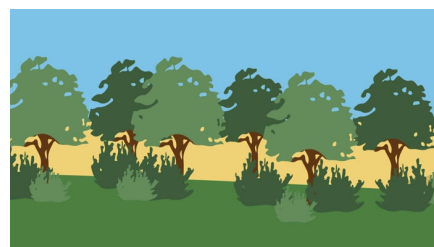
Bedre gødningshåndtering, varmeveksler og fokus på at undgå proteinoverskud er...

05.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk grøntsagsproduktion

Bedre gødning og dyrkningsmedie, energieffektivitet og fokus p...

05.11.2025

Klimavirkemidler i øvrige økologiske dyrkningssystemer

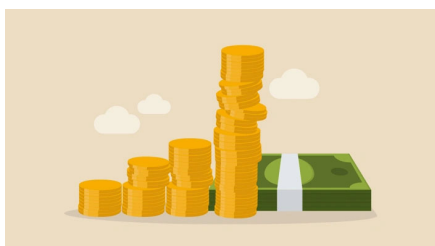
Skovlandbrug og paludikultur kan med fordel etableres på den økologiske bedrift for at...

05.11.2025

Klimavirkemidler på den økologiske bedrift relateret til bygninger

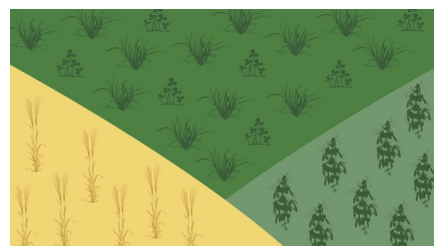
Optimer og reducer strømforbruget i dine bygninger for at sænke din...

07.11.2025

Økonomi i klimatiltag på din økologiske bedrift

Klimatiltag kan have betydning for økonomien på din økologiske bedrift.

28.11.2025

Klimavirkemidler i økologisk planteavl relateret til afgrødevalg og - dyrkning

Afgrøder med stort kvælstofoptag og efterafgrøder i sædskiftet er...

Kontakt

Erik Fog

Chefkonsulent

+45 51 80 86 69

eikf@icoel.dk